

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2024-2025

Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 28 Μαΐου 2025

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Α΄ ΣΕΙΡΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 1B

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 135 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΕΞΙ (6) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

- Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
- Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
- Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
- Να μην γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας **το όνομά σας**.
- Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης**.
- Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

Η φιλία και οι δυσκολίες της

Όταν ήμουν στο δημοτικό (εκείνα τα χρόνια τα παλιά...) συνηθίζαμε να έχουμε λευκώματα τα οποία δίναμε στις φίλες μας (τα αγόρια απείχαν επιδεικτικά από τη διαδικασία αυτή) και μας έγραφαν κάτι, κάποιο μήνυμα, κάποια ευχή, κάποιο ποιηματάκι. Θυμάμαι ακόμα ένα ποιηματάκι που μου είχε γράψει μια φίλη μου, όταν πηγαίναμε έκτη δημοτικού:

*Το παν περνά και χάνεται
στου χρόνου την πορεία,
πλην ένα μόνο δεν περνά
ποτέ δεν σβήνει, δεν γερνά,
η ειλικρινής φιλία.*

Δεν είναι πολύ όμορφοι μέσα στην αφέλειά τους οι στίχοι αυτοί; Δεν είναι πολύ ανακουφιστική η ιδέα ότι υπάρχει κάτι που δεν περνά και δεν γερνά, αλλά διατηρείται πάντα και μας στηρίζει σε όλη μας τη ζωή; Η ιδέα αυτή πάντα με συγκινούσε, γιατί για μένα η φιλία ανέκαθεν ήταν μια σταθερά που με έκανε να νιώθω ότι δεν είμαι μόνη σε αυτήν τη ζωή, ότι έχω ανθρώπους που νοιάζονται για μένα και εγώ νοιάζομαι για εκείνους, ότι αξίζω σαν άνθρωπος.

Ωστόσο, καθώς μεγάλωνα, υπήρχε και μια άλλη αντίληψη για τη φιλία που με επηρέαζε. Θυμάμαι τη σύγχυση που ένιωθα, όταν η γιαγιά μου έλεγε: «μην εμπιστεύεσαι τους φίλους σου. Φίλος ίσον φίδι». Αυτή ήταν μια άλλη στάση απέναντι στη φιλία που, ενώ δεν μου ταίριαζε, καταλάβαινα ότι είχε κάποια λογική, καθώς έβλεπα ότι πράγματι υπήρχαν άνθρωποι που κάποια στιγμή πλήγωναν, έβλαπταν, πρόδιδαν τους φίλους τους.

[...] Ένα κομμάτι μου πίστευε και καλλιεργούσε τη φιλία και ένα άλλο κομμάτι μου τη φοβόταν. [...] Όμως, τα τελευταία χρόνια, βλέπω όλο και περισσότερους ανθρώπους να έχουν μια τέτοια στάση και καταλαβαίνω ότι ίσως είναι μια γενικότερη σύγχυση και δυσκολία.

Έχω την αίσθηση μάλιστα ότι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης έχουν συμβάλει πολύ στη σύγχυση αυτή. Γιατί, βέβαια, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης *πρέπει* να δείχνει κανείς ότι έχει φίλους. Η φιλία δεν είναι πια προαιρετική επιλογή αλλά μια υποχρέωση. Αν θέλεις να δίνεις μια καλή εικόνα για τον εαυτό σου στο περιβάλλον σου, αν θέλεις να δίνεις την εντύπωση ότι είσαι επιτυχημένος και ευτυχισμένος, *πρέπει* να δείχνεις ότι έχεις φίλους, να ανεβάζεις φωτογραφίες με πράγματα που κάνεις με τους φίλους σου, να δείχνεις δικτυωμένος με κάθε τρόπο.

[...] Και ενώ η νοοτροπία της εποχής μας επιβάλλει να έχουμε ή να δείχνουμε ότι έχουμε φίλους, από την άλλη μεριά, η διατήρηση μιας αληθινής φιλίας γίνεται όλο και πιο δύσκολη. [...]

Σοφία Ανδρεοπούλου, MSc, Ψυχολόγος – Παιδοψυχολόγος (Διασκευή)

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: <https://dyomagazine.gr/i-filia-kai-oi-dyskolies-tis/>

Ημερομηνία ανάρτησης: 30/06/2023

Ημερομηνία ανάληψης: 15/05/2025

A.I. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ ΑΔΙΔΑΚΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

A.I.1. Στη δεύτερη (2^η) παράγραφο του κειμένου («Δεν είναι ... σαν άνθρωπος») και στην πέμπτη (5^η) παράγραφο («Έχω ... τρόπο») παρουσιάζονται δύο διαφορετικές πτυχές της φιλίας. Να αναφέρετε την πτυχή που παρουσιάζεται σε κάθε μία από τις δύο αυτές παραγράφους, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με μία (1) σχετική φράση από κάθε παράγραφο.

(μονάδες 4)

A.I.2. Η γιαγιά της συγγραφέως έλεγε: «μην εμπιστεύεσαι τους φίλους σου. Φίλος ίσον φίδι» (3^η παράγραφος). Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την άποψη της γιαγιάς; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας με δύο (2) επιχειρήματα.

(μονάδες 3)

A.I.3. Να δηλώσετε αν το περιεχόμενο των πιο κάτω προτάσεων είναι «Ορθό» ή «Λανθασμένο» γράφοντας στα τετράδια των απαντήσεών σας «Ο» ή «Λ» αντίστοιχα.

α. Στην πρώτη (1^η) παράγραφο («Όταν ... φιλία») η συγγραφέας αξιοποιεί τον κειμενικό τύπο της Αφήγησης.

β. Η συγγραφέας στην πρώτη (1^η) παράγραφο («Όταν ... φιλία»), για να κάνει το ύφος ζωντανό, χρησιμοποιεί το δεύτερο (β') πρόσωπο.

γ. Σκοπός της συγγραφέως είναι να πείσει τους δέκτες ότι στη σημερινή εποχή είναι εύκολο να έχουν πραγματικούς φίλους.

δ. Σύμφωνα με τη συγγραφέα, τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης ενισχύουν την αληθινή φιλία.

(μονάδες 4)

A.I.4. Να γράψετε τη Θεματική Πρόταση της πέμπτης (5^{ης}) παραγράφου («Έχω ... τρόπο»). Στη συνέχεια, να δηλώσετε τον τρόπο ανάπτυξης της ίδιας παραγράφου, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με ένα (1) στοιχείο.

(μονάδες 3)

A.I.5. α. Αφού βρείτε και γράψετε το υποκείμενο των πιο κάτω υπογραμμισμένων ρημάτων, να δηλώσετε τη μορφή του.

i. Η φιλία δεν είναι πια προαιρετική επιλογή αλλά μια υποχρέωση.

ii. ... πρέπει να δείχνεις δικτυωμένος με κάθε τρόπο

(μονάδες 2)

β. Στο πιο κάτω απόσπασμα το κοινό υποκείμενο των υπογραμμισμένων ρημάτων παραλείπεται. Να το δηλώσετε και να εξηγήσετε γιατί παραλείπεται.

«Αν θέλεις να δίνεις μια καλή εικόνα για τον εαυτό σου στο περιβάλλον σου ...»

(μονάδες 2)

A.I.6. α. Να δηλώσετε τον χρόνο στον οποίο βρίσκονται τα πιο κάτω υπογραμμισμένα ρήματα και να τα μεταφέρετε στον χρόνο που ζητείται στην παρένθεση, διατηρώντας το πρόσωπο, τον αριθμό και τη φωνή.

- i. ... συνηθίζαμε να έχουμε λευκώματα τα οποία δίνουμε στις φίλες μας ... (Συνοπτικός / Στιγμιαίος Μέλλοντας)
- ii. Και ενώ η νοοτροπία της εποχής μας επιβάλλει να έχουμε ή να δείχνουμε ότι έχουμε φίλους ... (Αόριστος)

(μονάδες 4)

β. Να επιλέξετε την ορθή απάντηση.

*Το παν περνά και χάνεται
στου χρόνου την πορεία,
πλην ένα μόνο δεν περνά
ποτέ δεν σβήνει, δεν γερνά,
η ειλικρινής φιλία.*

Στο πιο πάνω ποίημα, η φίλη της συγγραφέως χρησιμοποιεί την Οριστική Έγκλιση:

- i. για να παρουσιάσει μία ευχή σχετικά με τη φιλία
- ii. για να δηλώσει μία πραγματικότητα / βεβαιότητα σχετικά με τη φιλία
- iii. για να εκφράσει μία αμφιβολία σχετικά με τη φιλία
- iv. για να διατυπώσει μία προτροπή σχετικά με τη φιλία

(μονάδες 2)

A.I.7. Να εντοπίσετε και να γράψετε τα αντικείμενα του πιο κάτω υπογραμμισμένου ρήματος, δηλώνοντας το είδος του καθενός.

... συνηθίζαμε να έχουμε λευκώματα τα οποία δίνουμε στις φίλες μας και μας έγγραφαν κάτι ...

(μονάδες 2)

A.I.8. Αφού μελετήσετε την τρίτη (3^η) παράγραφο («Ωστόσο, ... φίλους τους»), να εντοπίσετε σε αυτήν και να γράψετε:

- α. ένα (1) συνώνυμο της λέξης «κατανοούσα»
- β. ένα (1) αντώνυμο της λέξης «ωφελούσαν»

(μονάδες 2)

A.I.9. Στο κείμενο αναφέρεται η σύνθετη λέξη «φωτογραφίες»:

- α. Να εντοπίσετε και να γράψετε τα συνθετικά μέρη της λέξης αυτής.
- β. Με το β' συνθετικό της να σχηματίσετε δύο (2) νέες σύνθετες λέξεις.

(μονάδες 2)

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«Και ενώ η νοοτροπία της εποχής μας επιβάλλει να έχουμε ή να δείχνουμε ότι έχουμε φίλους, από την άλλη μεριά, η διατήρηση μιας αληθινής φιλίας γίνεται όλο και πιο δύσκολη.»

Με την ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Φιλίας, καλείσαι να γράψεις άρθρο που θα δημοσιευτεί στην ιστοσελίδα του σχολείου σου με τίτλο «Η αληθινή φιλία στην εποχή μας».

Στο άρθρο σου, αρχικά να αφηγηθείς ένα περιστατικό μέσα από το οποίο να διαφαίνεται τουλάχιστον ένα (1) όφελος της αληθινής φιλίας για τους ανθρώπους. Στη συνέχεια, να παρουσιάσεις την άποψή σου σχετικά με το κατά πόσον οι διαδικτυακοί φίλοι είναι αληθινοί φίλοι, τεκμηριώνοντας με δύο (2) στοιχεία.

(Έκταση: τουλάχιστον 230 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρεις το ονοματεπώνυμό σου ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σου.

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

I. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Νίκος Καββαδίας, «Mal du depart»

Θα μείνω πάντα ιδανικός κι ανάξιος εραστής
των μακρυσμένων ταξιδιών και των γαλάζιων πόντων,
και θα πεθάνω μια βραδιά, σαν όλες τις βραδιές,
χωρίς να σχίσω τη θολή γραμμή των οριζόντων.

Για το Μαδράς¹, τη Σιγγαπούρ², τ' Αλγέρι³ και το Σφαξ⁴
θ' αναχωρούν σαν πάντοτε περήφανα τα πλοία,
κι εγώ, σκυφτός σ' ένα γραφείο με χάρτες ναυτικούς,
θα κάνω αθροίσεις σε χοντρά λογιστικά βιβλία.

Θα πάψω πια για μακρινά ταξίδια να μιλώ·
οι φίλοι θα νομίζουνε πως τά 'χω πια ξεχάσει,
κι η μάνα μου, χαρούμενη, θα λέει σ' όποιον ρωτά:
«Ήταν μια λόξα νεανική, μα τώρα έχει περάσει...»

Μα ο εαυτός μου μια βραδιάν εμπρός μου θα υψωθεί
και λόγο, ως ένας δικαστής στυγνός⁵, θα μου ζητήσει,
κι αυτό το ανάξιο χέρι μου που τρέμει θα σπλιστεί,
θα σημαδέψει, κι άφοβα το φταίστη θα χτυπήσει.

Κι εγώ, που τόσο επόθησα μια μέρα να ταφώ
σε κάποια θάλασσα βαθιά στις μακρινές Ινδίες,
θά 'χω ένα θάνατο κοινό και θλιβερό πολύ
και μια κηδεία σαν των πολλών ανθρώπων τις κηδείες.

Νίκος Καββαδίας, *Μαραμπού*, Κέδρος, Αθήνα 1983

Λεξιλόγιο: ¹Μαδράς: λιμάνι της ΝΑ Ινδίας / ²Σιγγαπούρ: εμπορικός κόμβος στη χερσόνησο της Μαλαισίας / ³Αλγέρι: λιμάνι και πρωτεύουσα της Αλγερίας / ⁴Σφαξ: λιμάνι της Τυνησίας / ⁵στυγνός: σκληρός και αντιπαθητικός

Ερώτηση Β1

Να αναφέρετε δύο (2) παράγοντες που οδηγούν στην αποτυχία πραγματοποίησης της επιθυμίας του ποιητικού υποκειμένου να ταξιδέψει, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με σχετικούς στίχους από το ποίημα. Στη συνέχεια, να γράψετε ένα (1) συναίσθημα που νιώθει το ποιητικό υποκείμενο εξαιτίας της αποτυχίας του αυτής, με αναφορά σε λέξεις/φράσεις του κειμένου.

(μονάδες 10)

ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

II. ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Κωστής Παλαμάς, «Το ταξίδι»

Μου σφίγγει ο καημός, σα θηλιά το λαιμό
και μες στην καρδιά με δαγκώνει σα φίδι.
Παράξενο θέλω ν' αρχίσω ταξίδι,
χωρίς, μα χωρίς τελειωμό.

Το δρόμο μ' αργά να τραβώ, να τραβώ,
αλλά πουθενά και ποτέ να μη στέκω,
ψυχή να μη βρίσκω, ή πάντα να μπλέκω
με κόσμο τυφλό και βουβό.

Να νιώθω τριγύρω πλατιά ερημιά,
κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα,
ψηλά να μη φέγγη αστέρι κανένα,
και κάτου γυναίκα καμιά.

Ε! ίσως σε τέτοιο ταξίδι αν βρεθώ,
ατέλειωτο, έρμο, σ' αγνώριστη χώρα,
δε θα 'χω περίσσια λαχτάρα σαν τώρα,
Αγάπη, από σε να χαθώ!

**Κωστής Παλαμάς, *Τραγούδια της πατρίδος μου*, Αθήνα 1886 Πηγή: Λίνου Πολίτη
Ποιητική Ανθολογία, Βιβλίο έκτο: Ο Παλαμάς και οι σύγχρονοί του, σελ. 48, Δωδώνη,
Αθήνα 1998**

Ερώτηση Β2

(α) «Ο κοινός θεματικός άξονας των πιο πάνω ποιημάτων είναι το ταξίδι». Να γράψετε δύο (2) διαφορές που εντοπίζετε μεταξύ του ταξιδιού στο ποίημα «Mal du depart» και του ταξιδιού στο ποίημα «Το ταξίδι», τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με στοιχεία από το κάθε ποίημα.
(μονάδες 10)

(β) Να εντοπίσετε και να γράψετε δύο (2) κοινά εκφραστικά μέσα με τα οποία παρουσιάζεται το ταξίδι σε κάθε ποίημα, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με λέξεις/φράσεις από κάθε ποίημα.
(μονάδες 10)

**ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ
ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΑ**